

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és ünnepnap kivételével) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Szama 4 fillér, vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Videken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 60 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 1 kor.

Győzelem, amiben nincs nyereség.

Hohenlohe osztrák miniszterelnök megbukott a vámszövetség, illetőleg vámszerződés kérdésén. Magyar hírlapok szokása, a nemzeti diadalok közé írni az osztrák miniszterek bukását. Ha most is hű marad e régi szokásához, a magyar sajtó szerint újabb győzelmünk van: Hohenlohe-Schillingsfürst herceg (még a nevét se volt időnk megtanulni) megbukott.

Az ilyen diadalokban mégsem volt nyereségünk soha. Ugy jártunk velük, mint a mult korszak magyar miniszterelnökeinek bukásaival: főnix madár módjára újra éledtek hamuikból, ha más tollazattal s külsővel is, de a régi szellemmel. Az osztrák miniszterelnök is mindig egyforma marad. Az egyik bukik, másik jön: de mégis ugyanaz a szellemű politika marad felszinen, mely a magyar törvények félremagyarásával lopja vérét nemzetünknek.

Hohenlohe bukását ezknél fogva tehát nem tekinthetjük győzelemnek. Veszteség ugyan nincs benne reánk nézve, de gondoljuk, Ausztriának sincs s Hohenlohe bukása nem hagy maga után könnytől fátyolos szemeket saját dicső hazájában sem.

Az érem másik oldalát kell nézünk. Az osztrák kormány bukásának okát. Tán az hoz valami nyereséget részünkre. Nem hoz.

Wekerle Sándor miniszterelnök legutóbbi bécsi útja alkalmával az Ausztriával való kereskedelmi viszonyainkról folytatott tárgyalást. A mi ennek a kérdésnek a lényegét illeti, arról még nem lehetett beszélni sem. A formáság meghatározása volt szóban s ez a magyarázata, hogy az elért sikert sem jegyezzük azon győzelmeink sorába, mik hasznot is hoztak. Wekerle minden diadala abban van, hogy keresztül vitte, hogy közöttünk és Ausztria között ne vámszövetségről, hanem csakis vámszerződésről van szó.

Az eredmény fontosságát nem kisebbítjük. Törvényeinkbe ütközik, hogy Magyarország jogilag önálló vámterület vámszövetségbe lépjen Ausztriával, a jogilag szintén önálló vámterülettel.

A viszony a két külön állam között azonban érintetlen maradt a kereskedelmi kérdésekben. A lényegen nincs változás, csak a formán. A vámviszonyok maradnak a voltak, csak nevük lesz más. Ez a név azonban a vámszerződés,

éppen elég alap arra, hogy ezután a lényeg gyors, gyökeres megváltoztatását tűzze ki feladatául a kormány. A vámszerződést is meg kell semmisíteni s meg kell ez uton keresztül alkotni az önálló magyar vámterületet. Ausztria feljajdul Magyarország győzelmén. Pedig nem nyertünk egyebet, minthogy el kellett ismerniök azt, amire egyébiránt kötelezi is ugy Magyarországot, mint Ausztriát a törvény.

A függetlenségi párt értekezlete elmaradt. A függetlenségi és 48-as párt tegnap délutánra hirdetett értekezlete a közbejött minisztertanács miatt elmaradt.

La nave scuola.

Tutti coloro che sentono vero e puro amor patrio intuiscono, per quanto la loro esperienza non arrivi a comprenderne il beneficio in tutta la sua estensione, in tutta la sua importanza, intuiscono, diciamo, che cotesto disegno della nave scuola, è qualche cosa di assai bello, di promettente, alcunchè di nuovo affascinante, l'inizio della vita nazionale ungarica in un campo a cui natura non pareva chiamarla; ma nella quale essa deve pur scendere animosa e ardente, se vuole giungere alla superba meta, cui con impegno ognor giovanile aspira, dacché il suo grande vate, le additò paternamente e dolcemente imperioso la via della grandezza.

Da altissimo senso di patriottismo, e da coscienza sicura della importanza dell'intento sono mossi certo coloro che, supplendo all'ignavia sannolenta dei passati governi, vogliono affrettare la creazione della nave scuola, il nucleo del grandioso disegno a cui il mare darà vita, e renderà completo lo sviluppo nazionale, la partecipazione del popolo ungarico alla gara mondiale del lavoro, in tutti i campi, anche in quello sterminato del mare.

Ad affrettare la realizzazione di questo disegno che inizierà l'educazione degli ungheresi al mare, è venuta al chiarissimo prof. Oscarre Solimasy, direttore della r. Accademia nautica, l'idea di organizzare la festa grandiosa in mare a cui giorni sono abbiamo accennato, e di cui è ora che diciamo alcune parole.

Sotto la direzione del signor Solimasy la imponente festa in mare viene organizzata da tutte le società ungheresi esistenti in Fiume; ma sono invitate, e sulla loro partecipazione alla festa si conta e vi si pone speciale compiacenza, tutte le società cittadine, senza distinzione qualsiasi. Poiché la festa fantastica, incantevole deve avere pure il suo significato, anzi i suoi effetti morali. Si vuole cioè che essa

serva a dimostrare, in modo che tolga ogni dubbio, in modo eloquente la sincerità dei vincoli fraterni che uniscono fiumani — ormai tutti, italiani e croati — agli ungheresi; Fiume alla sua grande madrepatria.

8 piroscafi notevolmente grandi riboccanti di persone gireranno per il nostro incantevole golfo in evoluzioni artisticamente armoniche, mentre nel mezzo un piroscifo manderà fasci abbarbaglianti di luce elettrica, e di luce dai mille colori, in tutte le forme che l'ingegno nmano, anche in questo campo meravigliosamente fecondo, ha saputo trovare. Sarà, lo ripetiamo, qualche cosa di sommamente incantevole, di affascinante, uno spettacolo che rapirà a entusiastica ammirazione, a godimento ineffabile. Ai fasci della luce elettrica ai fuochi bengalici risponderanno graziosamente intonati, fasci di luce, luce screziata in tutta la gamma infinita dei colori, l'edificio dell'Accademia nautica così superbamente, della sua elevata posizione, dominante il mare. A dare un'idea più chiara e meglio rispondente a ciò che realmente si prepara pubblicheremo forse domani, certo in uno dei prossimi giorni il grandioso programma della festa davvero straordinariamente interessante e bella.

Intanto siamo lieti di poter assicurare che gli auspici non potrebbbero essere migliori, che tutto promette alla festa splendido successo. A Budapest e in tutta l'Ungheria l'idea della festa fu accolta con indicibile entusiasmo, e tutti i giorni il signor Solimasy riceve eloquenti espressioni, in adesioni alla festa accompagnate da offerte generose.

Al mare dunque, al mare tutti il 6 giugno plenilunio di maggio, che potrebbe segnare l'alba di un'epoca storica, alba però di un giorno che giungerà al suo meriggio appena dopo lunghi anni di lavoro serio, indefesso, costante, assennato, sagacissimo. Alla meta sognata non si arriva che con fermezza incrollabile, eroica. E la nazione ungarica vuole dare questo nuovo, questo meraviglioso saggio del suo valore.

Az osztrák kormány megbukott.

— Távirati tudósítás. —

Bécs, máj. 29.

Wekerle miniszterelnök tegnapi tárgyalása és kihallgatása a magyar követelések teljes diadalával végződött. Az osztrák miniszterium ma délelőtt elhatározta lemondását a melyet Hohenlohe herceg a délután folyamán fog a királynak átadni. A vámtarifával kapcsolatos kérdésekben az osztrák és a magyar kormány között főnforgó véleményeltérés rendkívüli helyzetet teremtett. A két miniszterelnök tanácskozása után a király elnökletével koronatanács volt, a melyen a két miniszterelnökön kívül Goluhovszki gróf és Burián báró közös miniszterek is részt vettek.

Később a király sorban fogadta Hohenlohe herceget és Wekerlét. Hohenlohe herceg ma délelőtt újra megjelent a királynál és fél órát töltött nála. Wekerle tegnap a királynál való kihallgatása után visszatért a magyar miniszteriumba s az ott várakozó újságíróknak azt mondta minden rendben van s később hivatalosan kijelentették, hogy megállapodás jött létre, a mely mind a két részt kielégítheti. Ma délelőtt oly hírek érkeztek ide, a melyek szerint az egész magyar sajtó a létrejött megegyezésről ad hírt, sőt a magyar országgyűlés le fog mondani a fölrati vitáról s Wekerle bécsi utazásának sikere után azonnal hozzáláthat az állami szükségletek elintézéséhez. Osztrák részről tegnap semmiféle jelentést sem tettek közzé; Hohenlohe herceg a mai kihallgatás után azonban a következő komünikét adta ki:

Nem felel meg a valósággnak, hogy mind a két kormányt kielégítő megegyezés jött létre, minthogy az osztrák kormány tovább is rendíthetetlenül ragaszkodik ismert álláspontjához.

Hohenlohe herceg az audienciáról való visszatérése után miniszteri tanácskozást hívott össze, előbb azonban Vetter gróf képviselőházi elnököt fogadta. Hohenlohe herceg tegnap délután újra kihallgatásra megy a királyhoz, kétségtelenül azért, hogy az uralkodónak jelentést tegyen a miniszteri tanácskozás határozatáról s hogy átadja az összes miniszterium lemondását. A kormány lemondása következtében a képviselőház holnap nem tart ülést.

A vámtarifa.

Bécs, május 29.

A politikai helyzetben váratlan és meglepő fordulat következett be, mely a magyar kormány győzelmét és az osztrák kormány bukását jelenti. A király ugyanis, mint a N. Fr. Presse jelenti fölhatalmazta Wekerlét, hogy az önálló magyar vámtarifát vigye keresztül. Ezzel Hohenlohe sorsa meg van pecsételve és az osztrák kormány már meg is tartotta azt a minisztertanácsot, amelyben lemondását elhatározta.

Hohenlohe utódja.

Hohenlohe utódai között első sorban Coudenhove csehországi helytartót és másodsorban gróf Kielmansegget emlegetik. Osztrák parlamenti és politikai körökben ez a döntés általános föltűnést és konsternációt kelt és azt mondják, hogy semmiféle osztrák kormány sem lesz képes az önálló vámtarifát az osztrák képviselőházban keresztülvinni. Valószínűleg átmeneti kormányt fognak alakítani Wittekkal vagy Bagnehem márkival és a Reichsrath ellentárlása esetén a 14. § fog akcióba lépni.

Félhivatalos jelentés.

A félhivatalos Magyar Távirati Iroda jelenti: Az osztrák kormány félhivatalos kommunikéjével szemben, amely szerint az osztrák kormány fenntartotta álláspontját a magyar állásponttal szemben, illetékes helyről vett értesülésünk alapján irhatjuk, hogy a felsége a

király megengedte, az 1899: XXX. t.-cikkben kimondott, az önálló vámterület jogi állapotának megfelelő és csak a magyar korona országaira kiterjedő vámterület terjesztését.

Osztrák ügyvezető kormány.

Bécsben jól értesült körökben tegnap az a hír terjedt el, hogy a király ügyvezető kormányt nevez ki s ennek élére Bacouhem márkít, vagy pedig Vittek volt vasúti minisztert nevezik ki. Az új ügyvezető kormány a megállapítandó önálló vámterület — az osztrák pártok ellenjárása esetén, a 14. §. segítségével ogya becikkelyeztetni. Hír szerint a Reichsrath még két hétig marad együtt, aztán a nyári szünetre szétoszlik.

Wekerle nyilatkozata.

A Nap munkatársa tegnap felkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt s közölte vele, hogy az osztrák kormány kommunikéje megcáfolja azt a magyar értesülést, hogy a vámterület kérdésében megállapodás történt.

— Nem mondtam én szóval sem, — felelte Wekerle — hogy megállapodás történt. De mondtam, hogy a felség meghatározott arra, hogy az önálló vámterület a magyar korona országaira való érvényességgel az 1899: XXX. törvény cikk alapján becikkelyeztessék. Hogy Hohenlohe ezzel szemben és ezek után mit mond, vagy mit tesz, az az ő dolga . . .

A felségtől kapott fölhatalmazást a pártok elnökei már tegnap este hivatalosan bejelentették híveiknek.

Az osztrák képviselőház elnapolása.

Bécsben mind jobban terjed a Ház elnapolásának híre. Minthogy bizonyosra veszik, hogy a király elfogadta a kabinet lemondását, a helyzet ebből az, hogy a parlament tevékenysége a legközelebbi időben szünetelni fog. Azt hiszik, hogy a delegációk ülészaka után szünet fog beállni.

Osztrák vélemény.

A „N. Fr. Pr.“ írja tegnap esti lapjában: A személyi kérdés ebben a válságban csaknek teljesen háttérbe szorul. A jelenlegi gazdasági viszony Ausztria és Magyarország között a reciprocitáson alapszik, de ez a kölcsönösség a két kormány megegyezése alapján jött létre és legfontosabb előfeltétele az egységes vámterület, általános vámtarifával. Ha már most a magyar kormány az általános vámtarifát helyébe az önálló magyar vámtarifát hozza be, ezáltal a kölcsönösség megsértésének esete merül fel. Eltekintve a ettől a jogi és főképpen államjogi konzekvenciától, ebből az osztrák politikai helyzetre nézve számos gyakorlati konzekvencia is folyik. Semmiféle állam, mely tart valamit a jogára, szerződésességét retorzió nélkül el nem tűrte. Minthogy az osztrák parlamentnek nincs meg a hatalma arra, hogy a magyar kormány rendelkezéséből a korona akarata ellenére is a végső konzekvenciákat levonja, legalább is annak a szükségessége merül fel, hogy osztrák részről is azonnal fegyverkezzenek és az általános vámtarifát itt is azonnal önálló osztrák vámtarifává tegyék. El lehet tehát képzelni annak az osztrák kormánynak helyzetét, mely ily körülmények között a ház elé lép és kénytelen közölni, hogy vámpolitikánk összes alapjai át vannak törve, mert a magyar kormány azzal a joggal él, hogy az általános vámtarifát az osztrák kormány hozzájárulása nélkül eltépje és önálló magyar vámtarifát a kosson.

Hol van egyáltalán ezeknek az egyoldalú rendelkezéseknek a határa? A magyar kormány kijelenti, hogy a vámtarifáról szóló törvényjavaslat egy olyan pontot foglal magában, mely biztosítja, hogy azon az osztrák kormány hozzájárulása nélkül változtatni nem szabad.

Ki biztosítja azonban, hogy egy jövőendő magyar kormány vagy parlamenti többség ezt a csupán magyar törvényen alapuló intézkedést nem fogja hatályon kívül helyezni, ha megállapodásokat és szerződéseket sem tartanak be és önkényesen megszegnek csupán csak azért, mert a magyar parlament többsége megváltozott. Ha ez megtörténhetik, micsoda biztonságot nyújthat akkor az az egyoldalú, tisztán magyar törvényen alapuló ígéret, hogy a vámok megváltoztatásánál az osztrák kormánnyal kell előbb megállapodásra jutni. Ebből következik, hogy a kormányválság megoldása Ausztriában nagyon nehéz lesz. Egy pár hivatalnokot ki lehet rendelni arra, hogy a miniszteri tárcákat töltsék be, de csaknem teljesen lehetetlenülne vált ilyen körülmények között, hogy olyan kabinetet találjanak, mely az osztrák parlamentre vezető befolyást gyakorolhatna. Az Ausztriának Magyarországhoz való viszonyából felmerült problémák most megszorodtak a jogbiztonság problémáján. Ausztriára nézve azonban a legnagyobb fontossággal bír az, hogy megállapodásai Magyarországgal nincsenek megvédve, ha a magyar kormány jogot formál arra, hogy a velünk kötött szerződéseket tetszés szerint és a parlamenti célszerűséghez képest értelmezhesse.

Auguri dal nuovo mondo.

Quel siffatto giornale, nella sua edizione di sabato 26 corr. riporta un telegramma, spiccato dal fiumano Antonio Benedetto Lenaz — *domiciliato per forza maggiore a New-York* — al deputato di Fiume e col quale telegramma gli esprime le sue congratulazioni pella rielezione e ciò a nome suo e degli altri fiumani colà dimoranti. Quel giornale poi segnala all'ammirazione dei concittadini questo atto di *patriottismo con la massima soddisfazione*.

Ora chi è che a Fiume non conosca Antonio Benedetto Lenaz, ex-rappresentante municipale ex-porta bandiera del partito autonomo nel sottocomune di Plasse?

Pochi, o quasi nessuno. Molti anzi conservano ben poco gradita memoria di quell'individuo che resosi colpevole di truffe, di falso in cambiali e di tante altre consimili porcheriole, dovette rendersi latitante per isfuggire all'azione punitrice della giustizia, abbandonando insalutato ospite la sua cara Fiume, di cui di tanto in tanto si ricorda, ma.... da lontano però, da New-York!

Se delle felicitazioni di un simile individuo, sottrattosi all'ergastolo colla fuga, il deputato e quel siffatto giornale se ne vantano, se ne gloriano e ne fanno pompa, buon pro lor faccia; vuol dire che per essi fa tutto bazzica e che anche le congratulazioni di un mancato galeotto riescono loro gradite.

Questioni di stomaco, di gusti e.... di moralità!

Ben triste e miserrimo concetto dovremmo farci della Colonia fiumana di New-York se essa incaricò un Antonio Benedetto Lenaz di simili manifestazioni.

Possibile che veruno da qui ab-

bia mai relazionato i fiumani stabiliti a New-York sulle azioni disonestate perpetrate a Fiume da quel messere? Se si, deploriamo davvero che quei fiumani si sieno serviti di tale interprete per esprimere i loro sentimenti d'amor patrio; nel caso diverso li rendiamo attenti sul conto di quel cavaliere d'industria, affinché non si abbia dire pur anco a loro: *dimmi con chi bazzichi e ti dirò chi sei!*

HIREK.

— A kormányzó Fiumében.

Budapestről táviratozzák a *Fiumei Hirlap*-nak: Gróf Nákó Sándor Fiume új kormányzója holnap, szerdán reggel érkezik meg gyorsvonattal Budapestről Fiuméba. A kormányzó — inkognitó jön.

— Fölösztartott munkásszervezet.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület választmányának s a szövetséget gazdasági egyesületek végrehajtó bizottságának legutóbbi üléséből sürgős fölterjesztés ment a kormányhoz, azzal a kérelemmel, hogy az abszolút kormány által jóváhagyott alapszabályok szerint keletkezett munkás-szervezeteket helyezze szigorú felügyelet alá s az alapszabályellenes működő szervezeteket, főleg azokat, amelyek a munkaadók s a rajtuk kívül álló mezőgazdasági munkások ellen terrorisztikus föllépésekre ragadtatják magukat, a szükséghez képest oszlassa föl. Érdekes, hogy e fölterjesztés még nem is volt a kormány kezei között s a hatóság máris kénytelen volt egy ilyen munkás-szervezetet fölösztartni.

— A városi hatóság figyelmébe.

A szerkesztőségünkbe az a panasz érkezett, hogy a Plasse Superiore 42. sz. alatti négyemeletes házban öt napja rossz a vízvezeték s egy messze eső patakából kell a vizet szerezniök. A lakók már többször kérték a vízvezeték megjavítását, de ez még ezideig nem történt meg. Pedig egyebektől eltekintve, elővigyázati szempontokból is szükséges, hogy egy nagy bérházban ne legyen vízhiány.

— Egy hercegi pár válópöre.

Bécsből jelentik: Schönburg-Waldenburg Frigyes hercegnek Mária Aliz hercegnővel, Don Karloz herceg leányával 1897. április 26-án kötött házasságát a szentszék hét orvosi szakértő véleménye alapján soha meg nem kötőnek és semmisnek nyilvánította. A szentszék határozata alapján a drezdai országos főtörvényszék határozata alapján a drezdai országos főtörvényszék megvonta az ebből a házasságból 1902. június 2-án született fiugyermektől azt a jogot, hogy a hercegi címet használhassa.

— Tündérest a Quarnerón.

A fiumei magyar egyesületek által a magyar iskolahajó javára június hó 6-án rendezendő ünnep megtervezésére szükséges előkészítő intézkedések készek. A részvételi jegyek kinyomtatás alatt állnak és június hó 2-ig meg fognak küldetni mindazoknak, kik az ünnepélyre eddig előjegyeztek. Mint-hogy nincs kizárva annak lehetősége, hogy egyik-másik jegy szétküldés közben elkallódik, felkértenek azok, kik június 2-án nem kapták volna még meg jegyüket, hogy a jegy kiadása végett *Solyvásy E. Oszkár*, tengeri hajózási főfelügyelőhöz (Tengerészeti akadémia) vagy *Fodor Gáborhoz* (Dohánygyár) forduljanak. Ujabb előjegyzéseket nevezettek csak a felémelt árak lefizetése mellett fogadnak el. Ezen árak a „Dániel Ernő“

nevű gőzösre személyenkint 20 korona, a többi gőzöskre személyenkint 10—10 korona. A felémelt árak mellett már csak kevés jegy kerül forgalomba.

Az ünnepély céljaira a következő *felülfizetések* és *adományok* érkeztek; özv. *Solyvásy Károlyné* 6 k., *Fridmann Dezső dr.* 6 k., *zimonyi Schwarz Mihály* 26 k., *Pavlicsek Rezső* 2 k., *N. N.* 2 k., *Virág Jenő* 8 k., *Fery Nándor* 2 k., *Varga Tibor* 5 k., *Kertay Iósef* 2 k., *Eidlitz Hugó* 10 k., *Wertheimer József* 4 k., *Neuhauser Lajos* 5 k., *Gál János* 6 k., *Steinacker Artur* 10 k., *Fiumei Nyilvános Raktárvállalat* 100 k., *Rukavina Artur* 10 k., *Solyvásy E. Oszkár* 36 k., *Vajda János* 6 k., *Gilic Mihály* 24 k., *Magyar Kereskedelmi Csarnok* 60 k., *Fiumei Magyar Daloskör* 50 k., *Kolozsi Mihály* 25 k., *Lampel Béla* 15 k., 50 fill., *Neumann Artur* 2 k., *Kell Rikárd* 2 k., *Endres Pál* 4 k., összesen 428 k. 50 fill.

— Vasutasok gyűlése.

A vasutasok országos segélyező egylete, melynek több mint 80,000 tagja van, vasárnap tartotta közgyűlését a Keleti pályaudvar posta épületében. A közgyűlés igen zajos lefolyású volt; a munkások képviselői számos panaszt hozta fel. Több mint három óra hosszat tartó vita után, a többség megadta a vezetőségnek a felmentvényt, mely után a tárgyalást felfüggesztették.

— Leplezett kivándorlási ügynök.

Sopronból írják: *Dienes Sándor* szolgabíró megállapította, hogy *Kasztl Géza* pékmester kivándorlási irodát tart fenn *Kalsberg B.* hamburgi kivándorlási cég javára. A Kasztlnál lefoglalt üzleti könyvekből kitént, hogy eddig 80 ember szállítását közvetítette és minden egyén után előbb 12, utóbb 16 koronát szedett ügynöki díj fejében. Az összes iratok a hatóság lefoglalta. Mint értesülünk, *Zala vármegye* felír a belügyminiszterhez az iránt, hogy Csáktornyan a kivándorlási üzemek megállítását céljából határrendőri kirendeltséget szervezen. Kasztl eddig a 13-ik kivándorlási ügynök, kit a soproni határrendőrség ebben a minőségben leplezett.

— Három millió hamisított részvény.

Milanóban — mint onnét táviratozzák — nagyszabású csalóbandáról rántották le a leplet. A banda kizárólag ipari részvényeket hamisított, eddig három millió értékű hamisított részvényt foglaltak le. Legnagyobb részt magánbankok részvényeit hamisították, a banda tagjai a millanói börzén is operáltak.

— Felfüggesztett érettségi.

Aradon is felfeszakították az érettségi s a diákoknak újabb halálos izgalmat kell elszenvedniök a bizonytalanság miatt. Pedig csak egy diákot csíptek rajta azon, hogy elére elkészített dolgozatot vitt irásbelire. *Nátafaluss* Kornél tankerületi igazgató jeletésére mind a harminc matúránst új irásbelire utasították. Igazán furcsa, hepá na már van érettségi, ezeket a félelmes téziseket nem tudják elég biztosan lakat alá tenni. Pusztuljon el már ez a monstros-vizsgálat vagy ne legyen legalább felfüggesztés.

— Un reggimento ungherese a Fiume.

Secondo notizie giunte probabilmente da Zagabria, e precisamente, dal comando del corpo d'esercito, Fiume, in occasione dei trasferimenti di truppe nel prossimo autunno, ospiterà un nuovo reggimento. Il reggimento Jellačić Nr. 79 verrebbe trasferito parte a Carlstadt, parte a Otočac, e in sua vece verrebbe qui un reggimento prettamente ungherese di Szeged o Debreczen.

Questa notizia che a Fiume si è già diffusa, sebbene non abbia ancora tutta la sicurezza, fu pure

accolta con grande gioia dai circoli ungheresi di Fiume, ed è da essi considerata come un'idea assai bella e opportuna del nuovo governo, alla quale non deve certo essere estraneo il nuovo governatore.

E va bene; ma noi non nutriamo punto l'ottimismo dei circoli ungheresi. Potrebbe essere che accade una volta questo prodigio che un dei tanti voti degli ungheresi di Fiume non rimanga eternamente un pio desiderio, ma l'esperienza ci tiene guardinghi a concederci speranze che tante volte sono state tradite. Per ora dunque non inalziamo inni al governo, lo faremo quando egli ci avrà dato questo e altri saggi che egli tiene in qualche conto i sentimenti e le opinioni di questi circoli ungheresi.

— **Kirándulás Plitvicére.** A tengerparti m. kir. állami tisztviselők egyesületének vigalmi bizottsága számolva több tag azon óhajával, hogy a híres plitvicei tavakat meg akarnák látogatni, június hó 29-ikétől július hó 2-ig terjedő időszakra tervez ezen tavakhoz kirándulást. A résztvenni óhajók a részvételi díj előzetes lefizetése mellett június 15-ig jelentkezhetnek az egyesület pénztárosánál: **Fodor Gábor** úrnál (Dohány-gyár.) A kirándulás mintegy 40—50 koronába fog kerülni személyenként, minden egyéb kedvezmény nélkül az összes uti- és elátási költségeket beleértve. Minthogy ugy Zengben, mint Ogulinban legfeljebb 4—5 kocsi kapható és egy-egy kocsin több mint 3—3 személy nem talál helyet legfeljebb 30 személy jelentkezhet ezen kirándulásra. A mennyiben több mint 14 személy jelentkezik, a kirándulás két irányban lesz vezetve. A kirándulók egyik része 29-én délután 1¹/₂ órakor indul a rendes zenggi gőzessel Zengbe és a gőzönsnek odaérkezése után azonnal folytatja útját kocsin Ottocsacra, hol meghál és reggel megy tovább Plitvicére. A másik csoport 29-én reggel 8 órakor indul vasuton Ogulinba és onnan kocsin Plitvicére. Azok, kik Zengnek indultak július 2-án reggel 8 órakor érkeznek Ogulinon keresztül, az Ogulinon keresztül utazók pedig ugyancsak 2-án reggel 9 órakor Zenggen keresztül vissza Fiuméba. A teljesen részletes program csak június 20-án fog a jelentkezettekkel közöltetni, mert ez csak a résztvenni óhajók számának pontos ismerete után állítható össze véglegesen.

— **§ Még mindig a Zeysig-pör.** A Zeysig professor odíozus röpirata nyomán tudva evőleg nagy újságcsata fejlődött ki a Pesti Hírlap és Az Újság között. Az ntőbbi ellen dr. Légrády Imre két sértő közlemény miatt sajtópört indított. A cikkért Gajári Ödön vállalta el a felelősséget, aki tagadta, hogy a cikkben oly állítások foglaltatnak, amelyek dr. Légrádyra sértőek lehetnének. Ugy Bakyonyi vizsgálóbíró. mint később a vádatnács, megtagadta ez ügyben a vizsgálat errendelését. Az ügy tehát felkerült a tábtárhoz, amely most már jogerősen megszüntette Gajári Ödön ellen az eljárást.

— **A reggeli lapok hírei. Meggyilkolt festő.** Wekley ismert angol festőművészt tegnap reggel a Hyde-park közelében levő műtermének folyosóján nagy vértócsában fekvve, halva találták. Házi asszonya azonnal látta, hogy Wekley büntetett áldozata. A művész egyedül lakott a házban, a melyben kizárólag irodák vannak s a melyben egy nagy bank fiókja is el van helyezve. A rendőrség azt hiszi, hogy betörők jártak a házban s a festő műterme mellett levő folyosón akarták kitörni a falat, hogy a bank

helyiségeibe bejuthassanak. Nyilván azt hitték, hogy a házban nem lakik senki. A mikor Wekley éjjel hazaérkezett, meglepte a betörőket, a kik azután meggyilkolták. A gyilkosok tompa szerszámmal összeroncolták a fejét. Wekley nagyon tehetséges festőművész volt s egyik legutolsó képe, A szép pásztorleány, a melyet a királyi akadémiában állított ki, a kritika egyhangú elismerésével találkozott. — **Megőrült osztrák képviselő.** Bécsből jelentik: Völkl képviselő, Szant-Pölten volt polgármestere, ma délelőtt egy ismerősénél, a kinél látogatóban volt, hirtelen megőrült s a család összes tagjait agyonlövésével fenyegette. Rendőröket hívtattak, a kik Völklt kórházba vitték. — **A hamisított öngyilkossága.** Rómából jelentik: Cirio Luigi, a ki a Credito Italiano intézetet hamisításaival nagy összeg erejéig megkárosította, Alexandriában, hugának sirján agyonlőtte magát. Zsebében több hamisított értékpapírt és egy cédulát találtak, a melyre csak neve volt írva. „Cirio szökésének napján harminc hamisított értékpapírt adott el tízezer líráért.“ Genuában letartóztattak egy embert, a kinél három ezer darab ilyen hamisított értékpapíros volt.

Színház Zene, Művészet.

* **Blaháné a Helyreasszonyban.** Fiumének meg van az öröme. A legnagyobb magyar színművész, **Blaha Lujza**, három esti előadásban lép fel a magyar színházban. Tegnap este telt Ház mellett a *Helyreasszony* szerepét játszotta. A nagy művész színrelépését a közönség zúgó tapsa fogadta s a nézőtérrel nyomban egy gyönyörű virágállványt nyújtottak fel hozzá, **Blaha Lujza** nagy meglepettséggel fogadta a fiumei magyar közönség rokonszenves tüntetését. Egész játékát igazi öröm és kedvesség ragyogtatta. Felvonások végeztével számtalanszor hívták a lámpák elé. Az előadás után pedig a közönség állandóan éljenezte az utolérhetetlen nagy asszonyt. **Blaha Lujza**, és **Virágh Ferenc** páros kupléit a közönség sokszor megismételte. A többi szereplők közül nagyon jók voltak **Albert Erzsike**, **Sárosi Andor**, **Csiky László**, **Sáfrán Vilmos**, **Papir Sándor**, **Somlár Zsigmond**, **Gedő Gusztáv** és **Csolnakossy László** is.

Magyar színház.

Bérletszünet. Bérletszünet.

Ma kedden

Itt először

Báró Splényiné Blaha Lujza urnő

a magyar színművészet büszkesége, a budapesti Nemzeti Színház örökös tagjának Második fellépte

„Tündérlak Magyarhonban“ vagy

A ROKKANT HUSZÁR

Énekes színmű 3 felvonásban.

Írta: **Vachot Imre.** Zenéjét: **Gáál I.**

Személyek:

Gróf Vámbházy, ny. tábornok	Csiky László
Lajos) fiai, huszár	Szöke Sándor
Ferenc) tisztek	Gedő Gusztáv
Laura) a tábor-	Haraszi Mici
Etel) nok hugai	Széchy Sári
Öregbíró	Balog Antal
Esküdt	Kallos József
Esküdtné	Gömöri Vilma
Pór	Gerő János
Pórnő	Jobbai Anna
Gyuri, obsitos	
közhuszár	Hajagos Károly
Marcsa, kísérelője	Blaha Lujza
Kántor	Sáfrány Vilmos
Kisbíró	Papir Sándor
Ádám) a tábornok	Barics Gyula
Éva) cselédjei	Balogh Lujza
Pistike) paraszt	***
Kati) gyerekek	***

Holnap

Bérleten kívül. Bérleten kívül.

Báró Splényiné Blaha Lujza urnő

felléptével

A falu rossza

Énekes népszínmű 3 felv.

* **A magyar színház.** *Helyreasszonyban* elért fényes művészi sikere után, türelmetlenül várja közönségünk **Blaha Lujza** még kétszeri fellépését. A művész két legjobb szerepében lép fel. A *Tündérlak Magyarhonban* Julcsát, a *Falu rosszában* Finom Rózsit játsza el a művész. Mind a két szerephez a legszebb sikerei fűződnek e tüneményes magyar művésznek. Az utolsó bucsu előadás *Szigeti József Toldi Miklós* című színműve lesz, mely Pozsonyban nagy sikert aratott. A címszerep kitűnő alakítása Csiky Lászlónak, ugyancsak az ő érdeme a darab mesteri rendezése.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

A miniszterelnök programbeszédje.

Budapest, május 29. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt ismertette a Házal kormány programját. Kijelentette, hogy azért vállalta el a kormányalakítást, hogy az alkotmányt megmentse. A kormány az eddigi közjogi alapon vállalta a megbízatást. Azon nagy nemzeti eszméket, melyek most a közvéleményt uralják, keresztül vinni most még nem lehet. A kormány átmeneti s ez a kor is. Az eszméket azonban, mikért a nemzet lelkesedik, megőrzik. (Éljesés.)

A kormány munkaterve.

A miniszterelnök ezután előterjesztést tesz munkaprogramjáról. A választói jog reformját az általános választói jog alapján készítik elő. Gondot fog fordítani a megyei és községi autonomia megszilárdításáról és a választások érvényességének meghosszabításáról. Közigazgatási szempontokból elősegítik törvényhozási uton a kivitel fejlesztését. Programba vétetik az államvagyon reorganizációja. A kivándorlás csökkenését azzal óhajtják elérni, hogy munkára adnak alkalmat. Pénzügyi szempontból — kijelenti — hogy a személyes jövedelmi adó progresszive rendezik.

Ezen adóreform által várható bevételi többletet a legelső néposztályok adóterhének csökkentésére használják. A kormány legközelebb megkezdi a készfizetéseket. A magyar osztrák kereskedelmi szerződésnek dolgában ismerteti a Házal a legutóbbi bécsi utjának eredményét, mely szerint a *vám-szövetség* helyett a *vámszerződés* fog életbe lépni. Kéri ezután a miniszterelnök a képviselőház támogatását. (Hosszantartó taps és éljesés.)

A pártok támogatása.

Wekerle Sándor miniszterelnök programbeszédje után az elnök szünetet rendel el. A szünet után **Thaly Kálmán** szólalt fel s a 48-as és függetlenségi párt nevében támogatásukat ígérték a kormánynak. Ezután a többi pártok vezérférfiai jelentették be a kormány iránti bizalmukat és támogatásukat. A Ház ülése ezzel véget ért.

Il governatore di Fiume sará qui domani.

Budapest, 29. Col treno celere di domattina giungerà a Fiume, in incognito, il conte Alessandro Náko governatore di Fiume.

Il programma del ministero ungarico.

Budapest, 29. Appena il presidente Justh ebbe aperta la seduta chiese la parola il presidente dei ministri Wekerle, per fare dichiarazioni a nome del governo, dichiarazioni che assunsero solenne carattere di una esposizione di programma.

Il presidente dei ministri disse che il primo intento che il governo si propone si fu quello vitalissimo di ridare vita alla costituzione ch'era per un doloroso periodo, cessata, di restituire alla nazione la fiducia nel suo glorioso destino.

La nazione però non deve farsi illusioni troppo grandi sull'opera nostra, poiché questa deve rimanere limitata, essendo noi un governo di transizione. Nostra missione è di salvare l'idea dello stato ungarico, la costituzione che la esprime, preparare la via allo sviluppo nazionale in ogni campo, che sarà missione del governo che ci succederà (vivi applausi).

Quindi il presidente dei ministri fa una chiarissima esposizione del programma del governo, che può compendiarsi nelle seguenti linee generali:

Riforma elettorale sulla base del suffragio universale. Anche le leggi elettorali dei comitati e dei municipi sarà riformata sulla stessa base e sarà dato al mandato dei rappresentanti dei comitati e dei municipi durata maggiore poi che si vuole piantare l'autonomia dei comitati e dei municipi stessi su base più ampia e più salda.

Ci adopereremo quindi, continua il presidente dei ministri, a rendere regolare l'amministrazione, di rialzare l'industria nazionale, di favorire e di promuovere l'esportazione di riorganizzare il possesso dello stato nelle vie parlamentari. Porremo ogni impegno di frenare la piaga dell'emigrazione, provvedendo a che tutti i figli di questa terra trovino in essa lavoro e pane. Regoleremo la nostra finanza coll'introduzione dell'imposta personale progressiva, e se questa ci daré un prodotto tale da rendere possibile un avanzo, noi lo adopereremo a liberale la popolazione povera da ogni peso, o almeno ad alleggerirglielo. Ci adopereremo infine a introdurre il pagamento in oro, a togliere vale a dire l'opprimente corso forzoso. Detto così

Kőbányai polgári sör

az „Europa“, „de la Ville“, „Hungaria“ szálloda éttermeiben, a „Magyar vendéglő“, „Città di Pisino“, „Leon d'oro“, „Trattoria alla Bonavia“ és több más nevesebb vendéglőben és kávéházban kapható.

